

KURJER WILEŃSKI

NIEZALEŻNY ORGAN DEMOKRATYCZNY

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: Wilno Jagiellońska 2. Telefony: Redakcji 79, Administracji 99. Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 2 — 3 popoł. Sekretarz redakcji przyjmuje od godz. 1 — 3 popoł. Administracja czynna od godz. 9 — 3 popoł. Rękopisów Redakcja nie zwraca. Dyrektor wydawnictwa przyjmuje od godz. 1 — 3 popoł. Ogłoszenia są przyjmowane: od godz. 9 — 3 i 7 — 9 wiecz. Konto czekowe P.K.O. № 80.750. Drukarnia — ul. Ś. to Jańska 1, telef. 3-40.

CENA PRENUMERATY: miesięcznie z odnośnikiem do domu lub przesyłką pocztową 4 zł. Zagranicą 7 zł. CENA OGŁOSZEŃ: za wiersz milimetryowy przed tekstem 40 gr., w tekście 1, II str.—30 gr., III, IV, V, VI—35 gr., za tekstem—15 gr., kronika redakc., komunikaty—70 gr. za mm. jednosp., ogłoszenia mieszkaniowe—30 gr. za wyraz. Do tych cen dolicza się: za ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne 50%, za zastrzeżeniem miejsca 25%, w numerach niedzielnych i świątecznych 25%, zagranicę 100%, zamiastowe 25%. Dla poszukujących pracy 30%, zmniejsza. Za numer dowodowy 20 gr. Układ ogłoszeń 6-cio łamowy, za tekstem 10-cio łamowy. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń.

PANEUROPA A MITTELEUROPA.

Akurat w przededniu otwarcia konferencji paneuropejskiej w Paryżu został ogłoszony komunikat o porozumieniu rządów niemieckiego i austriackiego w sprawie zawarcia unii gospodarczej. Tam — teoretyczne rozprawy, które nie posunęły ani o krok naprzód realizacji głośnego projektu Brianda, tu — fakt dokonany, zmieniający gruntownie układ sił na kontynencie. To też w kołach politycznych w całej Europie zwrócono uwagę. Dawniej nie było wypadku politycznego, który by wywołał takie poruszenie w prasie i dyplomacji.

Plan utworzenia niemiecko-austriackiej unii celnej nie jest nowy. Jeszcze przed wojną zajmowano się tą myślą, która już wówczas zamierzała objąć w wielkie terytorium gospodarcze Rzeszę Niemiecką i monarchię austro-węgierską. Idea ta została podjęta podczas wojny i znalazła swój wyraz w rozszerzonym programie „Mitteleuropy”, propagowanym usilnie przez liberalnego polityka niemieckiego Fryderyka Naumana. Kłeska mocarstw centralnych pogrzebała wówczas wszystkie te piękne projekty a zastrzeżenia, zawarte w traktacie Wersalskim i traktacie Saint-Germain, ponownie w katorycznej formie na konferencji genewskiej w r. 1922, u niemożliwiły, zdawało się na długo wszelkie próby ich wskrzeszenia.

Jak widać, Niemcy nie wyzwały się jednak swych planów i w tajemnicy opracowywali warunki porozumienia z Austrią, dla ogłoszenia których uznali obecny moment za najbardziej odpowiedni.

Jest rzeczą drugorzędną, jak należy nazwać zawarte porozumienie: układem gospodarczym, czy też unią celną w ściśle znaczeniu tego słowa. Pod definicję unii celnej całkowicie ono nie podpada wobec faktu, iż przewiduje utrzymanie szeregu stawek celnych pomiędzy obu państwami. Jest to raczej układ, oparty na zasadzie wzajemnej preferencji, ale nie ulega wątpliwości, że jest to tylko pierwszy krok na drodze ku zupełnemu złączeniu się gospodarczym Niemiec i Austrii, a w dalszej konsekwencji i ku złączeniu politycznemu czyli „Anschlussowi”, którego tak panicznie bali się twórcy traktatu Wersalskiego.

Ale i dziś już umowa niemiecko-austriacka nie jest pozbawiona znaczenia politycznego. Polega ono nie tylko na tym, że przez zniesienie najważniejszych cel tworzy ona z Austrii i Niemiec jeden organizm gospodarczy, ale również na tym, że specjalny paragraf układu przewiduje, iż z chwilą wprowadzenia go w życie, Austria i Niemcy zobowiązują się zawierać traktaty handlowe z wschodnio-południowymi państwami agrarnymi jedynie za wspólnym porozumieniem.

W praktyce oznaczać to będzie wzmocnienie austro-niemieckiej ekspansji na Balkany i na cały południowy wschód Europy, przez co imperializm niemiecki staje się czynnikiem decydującym w Europie środkowej.

Niemcy starają się dowiedzieć, że nowy układ utrzymany jest całkowicie w duchu paneuropejskiego Brianda. Nie można odmówić im formalnej słuszności, gdyż mogą się one powołać na obrady genewskie z września 1930 r., gdzie uznano za bardzo pożądane regionalne traktaty, mające na celu wyrównanie przeciwności gospodarczych oraz na formułę układu, dającą możliwość innym państwom zainteresowanym przystąpienia do projektowanej unii.

Z drugiej strony jednak ma rację prasa francuska, gdy twierdzi, że u-

kład celny jako pierwszy krok do „Anschlussu”, „Mitteleuropy”, koncepcji Berlin—Bagdad, wreszcie odwetu jest skuteczną bombą, podłożoną pod wąty gmach Paneuropy.

„Temps” przypomina, że polityka dążąca do zjednoczenia niemieckiego w Europie zaczynała się od „Zollverein”. Frazesy komunikatu niemieckiego powołujące się na związek pomiędzy unią austro-niemiecką a zasadą kooperacji europejskiej itd. nazywa „Temps” „literaturą, próbującą osłonić brutalny fakt utworzenia bloku, przez który Austria faktycznie straciła swoją niezależność i zawiązała swój los z losem Rzeszy Niemieckiej”.

„Wszelkie wyjaśnienia mające osłonić te inicjatywy są bez żadnej wartości. Liczyć się trzeba tylko z faktami, przetłumaczonymi w ściśle teksty. Jest to żart o wątpliwym smaku utrzymywać, że tego rodzaju umowę stawia się pod auspicjami kooperacji europejskiej zainicjowanej przez p. Brianda, idzie bowiem wyraźnie o utworzenie bloku niezależnego od wszelkiego innego grupowania gospodarczego i będącego dla obu państw przedmiotem tylko przedmową do „Anschlussu”, to znaczy do unii politycznej. Niepodobna nie uznać niewłaściwości takiej inicjatywy, nawet gdyby miała być podjęta w najlepszej intencji. Jeżeli idzie o wysiłek lojalny, dlaczego by prowadzić negocjacje w wielkiej tajemnicy, dlaczego chciało mocarstwa przed faktem dokonania?”

Wielki organ polityki zagarnicznej Francji wyraża mocarstwa zainteresowane w niezawisłości Austrii aby działały „bez zwłoki, z całą stanowczością, jakiej wymagają okoliczności”, wykazując że umowa nie godzi się z zobowiązaniami przyjętymi przez Austrię w Genewie i stwierdzając, że projekt poważnie wzburza państwa Europy Centralnej, oraz narusza ustalony porządek. „Porządek ten byłby poważnie zagrożony przez rekonstrukcję potęgi niemieckiej w centrum kontynentu pod formą próby zrealizowania dawnego projektu owej „Mitteleuropy”, na której Niemcy zamierzały osadzić swoją przewagę, gdyby były wyższe zwycięstwo w wielkiej wojny”.

Jeżeli chodzi o stanowisko Polski, dotychczasowe dane nie pozwalają jeszcze na dokładną ocenę, w jakim stopniu układ ten dotknie jej interesów gospodarczych. Strona zaś polityczna nie jest oceniana przez opinię publiczną jednomyślnie. Są publicyści, którzy uważają za fakt nader dodatni zwrot się ekspansji niemieckiej w kierunku południowo-wschodnim, gdyż przez to ulegnie osłabieniu ich napór na Śląsk i Pomorze. Większość jednak wyraża pogląd, że perspektywa utworzenia się 73 milionowego państwa germańskiego kryje w sobie poważne niebezpieczeństwo w pierwszym rzędzie właśnie dla Polski, która będzie miała wówczas do czynienia z o wiele silniejszym przeciwnikiem.

D.

SPRÓSTOWANIE.

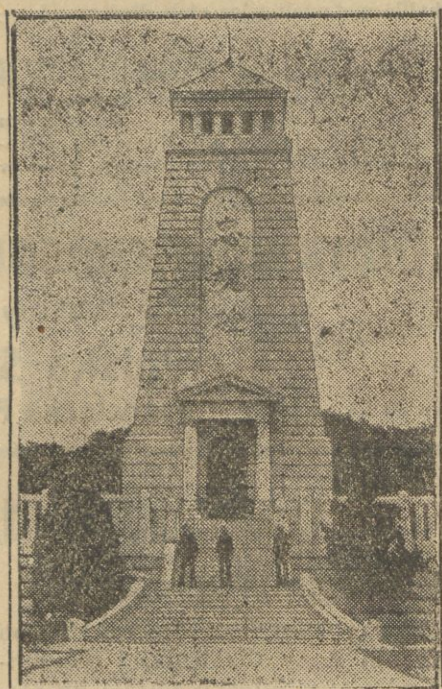
W przypisku redakcyjnym do artykułu wstępnego p. t. „Samobójstwa”, zamieszczono wczorajszym numerze, znalazło się parę błędów drukarskich, z których jeden zwłaszcza zmienia zupełnie sens zdania.

Pierwsze zdanie powinno brzmieć: „Trudno się nie zgodzić z zapatrywaniem autorki”, zamiast „Trudno mi się zgodzić...”. W następnym zdaniu należy czytać zamiast wyrazu „wiele” zgola niepodobny doń wyraz „zresztą”.

Narada Brianda i Hendersona.

PARYŻ, 26.III. (Pat). Prasa poranna podkreśla doniosłość wczorajszej narady, odbytej między Briandem i Hendersonem. „Journal” pisze, iż Briand i Henderson uzgodnili całkowicie swe stanowisko wobec ostatnich posunięć austro-niemieckich w sprawie unii celnej. Dziennik „L'Oeuvre” pisze, że posiedzenie wczorajsze dało wyniki doskonałe. Według Wielkiej Brytanii i Francji Rada Ligi Narodów ma coś do powiedzenia w sprawie unii celnej. W protokole genewskim w roku 1922 Austria zobowiązała się wobec mocarstw, gwarantują-

cych udzielenie jej pożyczki, a mianowicie wobec Francji, Anglii, Włoch i Czechosłowacji, że nie rozpocznie żadnych rokowań, mogących pomniejszyć jej niepodległość gospodarczą lub polityczną. Jedno z państw, które protokół ten podpisało i które nie należy do składu Rady Ligi Narodów, np. Czechosłowacja, może prosić Radę Ligi, aby wypowiedziała się w tej sprawie i orzekła na sesji majowej, czy zasada porozumienia, ustalona przez Austrię i Niemcy, zgodna jest z protokołem z roku 1922.



Japończycy wzniesli w mieście Teintin pomnik ku czci poległych w czasie wielkiej wojny żołnierzy.

Kredyty budowlane.

Tel. od wł. kor. z Warszawy.

Minister skarbu przekazał do dyspozycji Banku Gospodarstwa Krajowego pierwszą w tym roku transzę kredytu budowlanego w sumie 8 milj. zł.

Rozdzieleniem kredytów zajmie się Bank Gospodarstwa Krajowego w najbliższym okresie czasu, uwzględniając w pierwszym rzędzie budowlę już rozpoczętą.

Wojskowe dokumenty osobiste.

Tel. od wł. kor. z Warszawy.

Min. Spr. Wojsk. zwróciło się do wszystkich ministerstw o wydanie zarządzeń, wzbraniających odbierania przez funkcjonariuszów cywilnej służby państwowej wojskowych dokumentów osobistych od osób, należących do rezerwy i pospolitego ruszenia.

Budowa Biblioteki Jagiellońskiej.

Tel. od wł. kor. z Warszawy.

P. premier Sławek niedawno odbył konferencję z rektorem Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. Zaleskim w sprawie budowy Biblioteki Jagiellońskiej, budzącej duże zainteresowanie wśród szerokiego kół naukowych.

Konferencja socjologów polskich.

POZNAŃ, 26.III. (Pat). 26 b. m. przed południem została otwarta pierwsza konferencja socjologów polskich. Najazd przybyło wiele wybitnych naszych socjologów z seniorami polskiej nauki socjologicznej prof. Ludwikiem Krzywickim, Ludwikiem Kulczyckim oraz Wacławem Makowskim. Obrady zajął imieniem Polskiego Instytutu Socjologicznego prof. Znamieński, poczem nastąpiły przemówienia powitalne.

Konferencja zbożowa.

RZYM, 26.III. (Pat). Na piątkowym popołudniowym posiedzeniu konferencji zbożowej dokonano wyboru przewodniczącego konferencji, na które to stanowisko powołano sen. de Michaelisa. W sobotę uczestnicy konferencji przyjęli będą przez min. Grandiego i min. Acerbo.

Król belgijski w Paryżu.

PARYŻ, 26.III. (Pat). Przybył tu w charakterze przywrotnym król belgijski w celu złozenia wizyty kurtuazyjnej prezydentowi Doumergue'owi w związku ze zbliżającą się 70 rocznicą jego urodzin.

Pożar zabytkowego kościoła.

KRAKÓW 26.III. Pat. — Wczoraj w buchu pożar w kościele parafialnym w Kamienicy pod Limanowem. Kościół ten, zbudowany całkowicie z drewna w roku 1676, a restaurowany w 1888, pod wezwaniem N. M. P. należy do cenniejszych zabytków budownictwa drewnianego w Polsce. Pożar strawił go doszczętnie. Pożar powstał wskutek niedbalstwa, polegającego na pozostawieniu przy głównym ołtarzu palącej się świecy, czy też kadzielnicy z rozżarzonymi węglami.

Popierajcie Ligę Morską i Rzeczną!

Powrót Marszałka Piłsudskiego oczekiwany jest w przyszłym tygodniu.

Tel. od wł. kor. z Warszawy.

Utrzymują, że Marszałek Piłsudski przybędzie do Warszawy we czwartek, lub piątek przyszłego tygodnia.

PARYŻ, 26.III. (Pat). Ambasada otrzymała drogą radiową zawiadomienie, że kontrtorpedowiec „Wicher”, na którego pokładzie znajduje się jadący z Madery Marszałek Piłsudski, zawinie do portu w Cherbourg w czwartek wieczorem lub w piątek nad ranem. Ambasador Chłapowski wyjeżdża dzisiaj w towarzysztwie uttaché wojskowego płk. Bleszyńskiego do Cherbourg na spotkanie Marszałka Piłsudskiego.

Marszałek Piłsudski przybył do Cherbourg.

Uroczyste powitanie.

CHERBOURG, 26.III. (Pat). Kontrtorpedowiec „Wicher”, na którym jedzie Marszałek Piłsudski, przybył tutaj o godz. 15. Na spotkanie wylądowała eskadra hydroplanów, która towarzyszyła Panu Marszałkowi aż do portu, gdzie „Wicher” stanął na raldzie. Forty Cherbourg powitały przybycie Marszałka strzałami armatnimi.

Pierwszy przyjechał na pokład „Wichra” motorówką oficer komplementacyjny, wydelegowany przez komendanta portu wraz z attaché wojskowym płk. Bleszyńskim. Następnie przybył ambasador Chłapowski i prefekt morski admirał Berthelot, który z powodu zapowiedzianego przyjazdu Pana Marszałka przerwał swój objazd inspekcyjny wybrzeża północno-zachodniego i przybył specjalnie dzisiaj z Dunklerki na powitanie Pana Marszałka w imieniu ministra francuskiej marynarki wojennej. Następnie na pokład „Wichra” przybył komandor Petelenz, prezes komisji odbiorczej budujących się w Francji statków marynarki polskiej, oraz p. Wtorkowski, szef bazy morskiej polskiej w Cherbourg.

O godz. 16 zaprezentowano Panu Marszałkowi pierwszą polską łódź podwodną „Wilk”, odbywającą obecnie próby pływania. Kontrtorpedowiec „Wicher”, dla którego obecna podróż jest pierwszą dalszą podróżą, wykazał duże zalety nawigacyjne, których dał dowód zwłaszcza przy przebywaniu zatoki Biskajskiej, gdzie morze zwykle bywa bardzo niespokojne.

Termin odpłynięcia okrętu Rzeczypospolitej Polskiej „Wichra” z Cherbourg narazić nie jest jeszcze ustalony z powodu gęstej mgły, panującej na morzu.

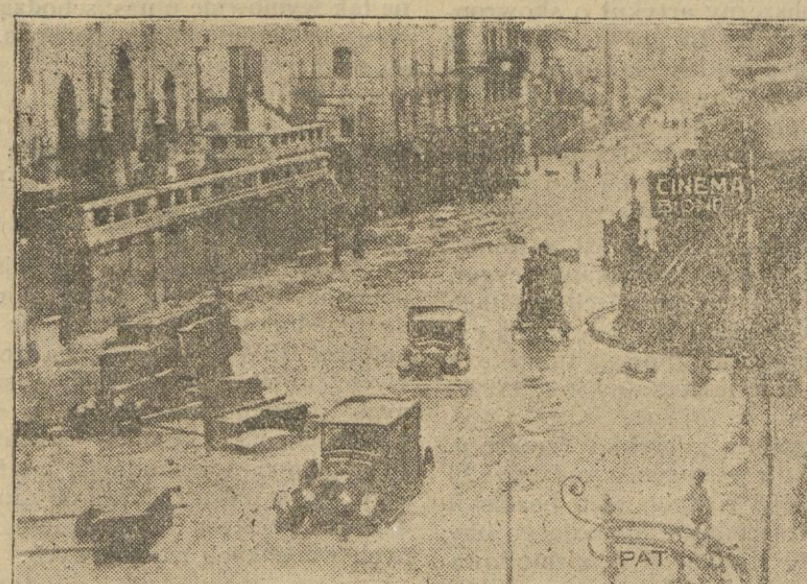
Ankieta w sprawie rewizji konstytucji.

(Tel. od wł. kor. z Warszawy).

Marszałek Sejmu wystosował do 27 wybitnych polskich uczonych i 4 towarzyszów prawniczych pisma, w których stosownie do uchwały Komisji Konstytucyjnej Sejmu o rozpisaniu ankiety na temat zagadnienia rewizji ustroju państwowego prosi o

wypowiedzenie swego zdania. Między innymi wystosowane zostały pisma do prof. Bobrzyńskiego, Bukowieckiego, Cybichowskiego, Estreichera, Stan. Grabskiego, Wład. Grabskiego, Wład. Studnickiego i Adama Krzyżanowskiego.

Powódź w Palermo.



Ogromny cyklon, który ostatnio nawiedził Sycylię, wielkie szkody wyrządził również w Palermo. Przez kilka dni opady ogromne ilości deszczu, które spowodowały wystąpienie z koryta rzek. Woda zalała miasto na wysokość dwóch metrów. Wiele rodzin zostało pozabawionych mieszkań. Zdjęcie nasze przedstawia ulicę Palermo po powodzi.

Przedłużenie okresu zasiłków dla bezrobotnych

Tel. od wł. kor. z Warszawy.

Min. Pracy i Opieki Społecznej zarządziło w porozumieniu z Min. Skarbu przedłużenie trzynastotygodniowego okresu zasiłku dla bezrobotnych z funduszu bezrobocia do okresu siedemnastotygodniowego.

Bezrobotni, którzy do dnia 30 kwietnia bież. roku wyczerpali zasiłki, będą mieli przedłużone prawo otrzymywania ich jeszcze w ciągu miesiąca.

Pogrzeb b. kanclerza Rzeszy Muellera.

BERLIN 26.III. Pat. — W piątek odbył się pogrzeb byłego kanclerza Hermana Muellera. Na gmachach publicznych i wielu domach wywieszono na znak żałoby flagi o barwach republikańskich, opuszczone do połowy masztu. Ulice, któreimi przecinał kondukt żałobny, zaległy tłumy mieszkańców. Przewiezienie zwłok do krematorium nastąpiło z dziedzińca gmachu partii socjaldemokratycznej. Tu ustawiony był katafalk z trumną, bogato przybrany kwiatami i wieńcami. Wśród zebranych na dziedzińcu obecni byli, prócz rodziców zmarłego, członkowie zarządu partii, oraz obu frakcji parlamentarnych, delegaci zagraniczni z Danii, Francji, Austrii, Czechosłowacji, Holandji i Bel-

gii. Również przybył sekretarz drugiej międzynarod. dr. Adler. Przed wyniesieniem zwłok z domu wygłosił przemówienie poświęcone pamięci zmarłego przewodniczący partii socjaldemokrat. Wells. Żołęci przemówił po francusku prezes drugiej międzynarodówki Vandervelde. Następnie przy dźwiękach orkiestry i chórow utworzył się kondukt w którym uczestniczyli również oddziały republikańskiego Reichsbanneru ze szlarami! W chwili, kiedy kondukt miał pałac prezydenta Rzeszy, przed gmach wyszedł prezydent Hindenburg, aby oddać cześć zmarłemu. Kondukt skierował się następnie do krematorium, gdzie o godz. 19 nastąpiło spalenie zwłok.

Walter Chryslar,



znany magnat automobilowy, ubezpieczył swe życie na 12 milionów dolarów.

Z Białorusi Sowieckiej.

Obchód 13 rocznicy niepodległości.

Z pogranicza donoszą, iż na terenie Białorusi sowieckiej 13 rocznicę niepodległości republiki białoruskiej ludność obchodziła konspiracyjnie. W szeregu miast i w Mińsku odbyły się „tajne akademie” poświęcone tej rocznicy. Patroci białoruscy rozrzuili kilkanaście tysięcy odezw wzywających lud białoruski do obalenia ustroju sowieckiego.

W Mińsku kolportowano nielegalne pismo „Konstytucja”, które ostro atakuje obecny ustrój sowiecki na Białorusi za ucisk narodowy.

Agenci GPU. przeprowadzili szereg rewizji w mieszkaniach działaczy narodowych, przychem kilku z nich aresztowano.

— 6 —

Nowy typ samolotu wojkowego.

NOWY YORK 26.III. Pat. — W zakładach fabrycznych Fokkera buduje się obecnie nowy samolot wojkowy, który przy użyciu czterech karabinów maszynowych, mających wyloty poza skrzydłami samolotu, będzie mógł dawać 3 tys. strzałów na minutę. Samolot ten będzie mógł latać z szybkością do 200 mil na godzinę.

Kto wygra?

WARSZAWA 26.III. Pat. — 26 b. m. w 15 dniu ciągnięcia 5 klasy 22-cj Polskiej Państwowej Loterii Klasowej główne wygrane padły na numery następujące: po 15 tys. zł. — 13.812, 180.998, 10 tys. zł. — 94.932, po 5 tys. zł. — 130.981, 146.648, po 3 tys. zł. — 83.010, 83.574, 129.444, 197.947.

SERDECZNE BÓG ZAPŁAĆ

Doktorowi Władysławowi Łobzie za troskliwą opiekę lekarską i wszystkim tym, którzy w dniu pogrzebu

5 p.

Andrzeja Kuleszy

wziął udział w pogrzebie, a w szczególności Zarządowi Województwu i Okręgowemu Kole Z. I. W. R. P. w Wilnie, za okazanie wyrazów współczucia.

Rodzina.

„BIBLIOTEKA NOWOŚCI”

PLAC ORZESZKOWEJ Nr. 3.

Kompletna beletrystyka do ostatnich nowości w jęz. polskim oraz w obcych. Lektura szkolna. — Dział naukowy. Każdy abonent otrzyma premjum.

— Czynna od godz. 11-jej do 18-jej. —

KAUCJA 5 ZŁ. ABONAMENT 2 ZŁ.

Popierajcie Ligę Morską

Giełda warszawska z dn. 26.III. b. r.

WALUTY I DEWIZY:

Dolary	8.92 1/2 — 8.94 1/2 — 8.90 1/2
Gracjki	173.38 — 173.81 — 172.95
Holandja	357.73 — 358.63 — 356.83
London	43.31 1/2 — 43.45 — 43.24
Nowy York	8.913 — 8.933 — 8.893
Pariz	34.91 1/2 — 35.01 — 34.82
Szwajcaria	171.65 — 172.08 — 171.22
Wiedeń	125.39 — 125.70 — 125.08
Włochy	46.74 1/2 — 46.87 — 46.52
Berlin w obr. przyw.	212.64

PAPIERY PROCENTOWE:

Pożyczka inwestycyjna	92.50
Ta sama seryjna	97.00
5% Konwersyjna	49.25
6% dolarowa	75.00 — 75.50
3% budowlana	45.00
7% Stabilizacyjna	84.25
10% kolejowa	104.00
8% L. Z. R. G. K. i B. R., obl. B. G. K.	94.00
Ta sama 7%	82.25
4 1/2% ziemskie	52.75
8% warszawska	72.50 — 73.00
8% Łódź	68.00
8% Piotrkowa	61.75
10% Radomia	75.25

A K C J E:

Bank Polski	153.00
Kijewski	36.00
Lipow.	22.00 — 22.50
Starachowice	11.57

